

Het Raspaillebos

JOHNNY CORNELIS

In Geraardsbergen bevindt zich een schitterend bosgebied dat een bezoek meer dan waard is: het Raspaillebos. Je maakt er kennis met weidse vergezichten en kasseiwegen waar wielershistoriek wordt geschreven, maar ook met een wereldvermaarde onderzoekssite op vlak van veredeling van bomen en met prachtige voorjaarsflora. De voorjaarsflora is het best te bewonderen in de periode van half maart tot half mei, maar ook op andere momenten van het jaar is dit bos zeker de moeite waard.

Het start- en eindpunt van de wandeling is Natuur- en Milieueducatief Centrum 'De Helix', vanwaar een bewegwijzerde wandeling van Natuurpunt vertrekt. Je hoeft enkel de gele en/of rode wegwijzers op de paaltjes met het logo van Natuurpunt te volgen. De gele wandeling (4,3 km) leidt je door het eigenlijke Raspaillebos, een erkend natuurreservaat van Natuurpunt. De rode wandeling is een uitbreiding (3,4 km extra) doorheen het Moerbekebos dat eigendom is van het Vlaamse Gewest.

'De Helix' is een Vlaams natuur- en milieueducatief centrum, waar elke schooldag groepen kinderen wegwijs worden gemaakt in de natuur. Af en toe is de Helix echter ook tijdens het weekend geopend, en de tentoonstelling en educatieve tuin met waterzuivering en een hoekje voor bijen zijn zeker een bezoekje waard.

Verlaat de parking van De Helix en ga links de helling op. Op de top sla je rechtsaf. Er ontvouwt zich een pittoresk landschap met golvende weiden, knotwilgen, een meanderende beek en op de achtergrond het 180 hectare grote boscomplex. In elke rij knotwilgen broedt een paar steenuilen. Voorbij de rij knotwilgen kom je op een asfaltbaantje. Volg

© Koen Steenhoudt

Stiltegebied rond het Raspaillebos

dit even naar rechts en sla vervolgens weer links af. Hier kan je duidelijk zien dat in 1750 het bos drie keer groter was dan nu. Deze holle weg was toen nog een bospad. De varens, daslook en wilde hyacinten in het talud zijn daar het bewijs van.

Je vervolgt nu de veldweg tot aan de bosrand. De bronbeekvallei aan je linkerkant werd tijdens de laatste ijstijd gevormd. Het hakhoutbosje bij de bosrand is de uitloper van een mooi stuk bronbos met reuzenpaardestaart, eenbes, keverorchis, dotterbloem, slanke sleutelbloem en hangende zegge. In de bodem zit

© Johnny Cornelis

Wilde hyacint in het Raspaillebos.

nog een dikke laag veen. De weide rechts bij de bosrand wordt dan weer extensief begraasd door de schapen van een bioboer. Ze vertoont de eerste tekenen van spontane verbossing. In ruige hoekjes schieten immers jonge bomen op en langs de bosrand vormt zich een zoom van bramen en struiken. Zo wordt de scherpe grens tussen bos en weiland geleidelijk vager.

In het bos blijf je het pad rechtdoor volgen. Van de bosrand tot de eerste bocht volgen wilde hyacinten, kleine maagdenpalm en daslook elkaar op. Deze schitterende vegetatie is van Europees belang. Reden waarom het Raspaillebos deel uitmaakt van een Europees habitatgebied en mede bekroond werd door een LIFE project. Op het grijze bord aan de ingang vind je hierover meer informatie.

Het pad gaat geleidelijk aan bergop en na enkele honderden meters zie je op de rechterkant de Juffrouwkapel. Deze kapel dateert uit de 17de eeuw. Volgens de legende waren een gebed in de kapel en een dronk uit de bron

er vlakbij, goed tegen tandpijn. We raden de heildronk vandaag echter af wegens de sterk bemeste maïsackers hogerop. Voorbij de kapel, aan het einde van de lorken, draait het pad naar links. Een paar bochten verder, naast een akker, kom je in een bestand met winter-eiken. Dit perceel was in 1895 nog een akker. Het werd toen ingeplant met wintereiken, die nu tot de dikste bomen van het bos behoren. Enkele ervan kwijnen weg door lichtconcurrentie met beuken.

Bij de achterkant van de tuinen gaat de wandeling naar rechts. Voor een prachtig streekgezicht moet je echter eventjes naar links, tot voorbij de bosrand. Je bevindt je hier op de rug van de Bosberg, die de valleien van de Dender en haar bijrivier de Mark scheidt. Voor jou ligt het glooiende Pajottenland met de Congoberg als herkenningspunt. Beide 'bergen' horen tot een ketting van getuigenheuvels die van Noord-Frankrijk tot in Haspengouw de zuidgrens van Vlaanderen aflijnen. In feite zijn het versteende zandbanken langs de kustlijn van de Diestiaanzee die twee miljoen jaar geleden Vlaanderen overspoelde. Keer vervolgens even op je stappen terug en vervolg de wandeling. Het hoefijzervormige talud is de rand van een immens bronamfitheater. Dit is ontstaan doordat een groot pak met water verzadigd zand wegschoof op de onderliggende kleilaag. Overal in de helling sijpelt kalkrijk water uit de bodem en ontspringen er beekjes. Deze zijn de levensaders van het bos. Veel voorjaarsbloeiërs zijn er immers afhankelijk van.

Bij de grindweg kan je even uit het parkoers stappen voor een verfrissing in het café op de top van de Bosberg. Om de wandeling verder

te zetten, steek je via twee sluisjes de grindweg over. Je daalt een steile helling af die het domeinbos links scheidt van het natuurreservaat rechts. Op het perceel aan je rechterkant werden alle Amerikaanse eiken gekapt. Be-doeling is om een gemengd bos met zomer-eik, beuk en haagbeuk te bekommen. Op de droge helling groeit lelietje-van-dalen. In de vochtige hellingknik vormen bosanemonen in het voorjaar een schitterend wit tapijt. In maart kan je hier tevens wilde narcissen be-wonderen.

Van op het kruispunt aan de voet van de hel-ling kijk je rechts in een grazige dreef. De vege-tatie in deze dreef wordt regelmatig gemaaid en langs de randen wordt aan hakhoutbeheer gedaan. Hier groeien guldenroede, boswede-rik, vlinderbloemigen, lipbloemigen en ruig-tekruiden. Het zijn planten die in een geslo-ten bos niet aan hun trekken komen, maar voor vlinders (o.a. kleine ijsvogelvlinder) en andere insecten zijn dit soort biotoopjes van levensbelang. De wildernis links van de grazi-ge dreef was in 1999 een kale vlakte, nadat de vorige eigenaar alle bomen van enige omvang had gekapt. Intussen keert het bos in ijlt tempo terug. Waar het kroondek al dicht is, kwijnen de bramen weg en duiken de voorjaarsbloei-ers weer op. De situatie is er ideaal voor mid-delhout, een vorm van beheer die mee aan de oorsprong ligt van de rijke vegetatie. Zelfs de naam van dit gebied draagt er de sporen van. ‘Raspe’ komt immers uit het Oud-Vlaams en duidt op schaven en hakken.

Wil je enkel de gele wandeling doen, dan ga je hier rechtdoor. Wil je er de rode bij doen, dan ga je naar links.

© Johnny Cornelis

De platbuik, een grote, gedrongen libel die je in het Raspaillebos kan aantreffen.

Met de rode wandeling doorkruis je het do-meinbos. Rechts zie je de verschillen in be-heerstrategie tussen het Agentschap voor Natuur en Bos en Natuurpunt. Natuurpunt streeft naar spontane verbossing; door het Agentschap worden bomen geplant. Ook ver-vangen ze vaak hakhout door hooghout. De twee vormen van bosbeheer zijn complemen-tair en zorgen samen voor een grotere biolo-gische diversiteit.

Sla rechts de grote dreef in en neem 200 m verder het paadje links. Rechts ligt het hof ten Steenborre. Het hof ten Steenborre behoorde toe aan de Sint-Adriaansabdij. Ooit was hier het raakpunt van drie kloosters: de Benedictij-nenabdij Sint-Adriaans van Geraardsbergen, het Dominicanenvicariaat van Atembeke en de Sistersiënzerinnenabdij van Grimminge. Je neemt de eerste veldweg rechts en daalt tussen de weilanden af. De heuvel links is de Grote Molenberg. Het is een uitloper van de Oudenberg, bekend van het Krakelingenfeest en de Muur van Geraardsbergen. Je kijkt naar

een landschap met een hoog pittoresk gehalte. Tegen de heuvel prijkt het kerkje van Onkerzele. Op het einde ga je naar rechts en vervolgens links. Je maakt nu een kleine lus door de kouters. Tijdens de laatste ijstijd werd een dik pak fijne leem uit de arctische grindwoestijnen opgewaaid en over onze streek uitgestrooid. Deze golvende leemkappen zijn uiterst vruchtbare landbouwgronden. Aan het betonbaantje draai je scherp rechts de andere veldweg in. Deze blijf je volgen tot bij het witte landhuis in de bosrand. Net voorbij dit huis ga je rechts, wat verder naar links en bij het volgende kruispunt kom je opnieuw bij de gele wandeling.

Hier ga je naar links. Het bos links van de dreef is van recente datum. In de jaren zestig werden weiden ingeplant met populieren. Deze werden in de jaren tachtig gekapt en vervangen door een tweede generatie. Er heeft zich een struiklaag gevormd met hazelaars, zwarte els en vlier en bosplanten hebben de bodem gekoloniseerd. Aan de volgende kruising neem je opnieuw links en je verlaat het bos. Rechts stroomt een bronbeek door een liefelijk valleitje. Wie er vroeg bij is, kan met wat geluk reeën zien grazen. De vos controleert hier dagelijks zijn territoriumgrenzen. Deze weg volgen we rechtdoor tot aan de plantages. De plantages behoren tot het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Hier worden populieren, en in mindere mate ook andere boomsoorten, getest op groeisnelheid, stamvorm en weerstand tegen ziekten. In de bosbouwsector is dit proefcentrum wereldwijd gekend.

Nog even naar rechts, en je bent opnieuw bij het vertrekpunt.

© Johnny Cornelis

FICHE

- ▶ wandeltocht
- ▶ gemeente: Geraardsbergen
- ▶ provincie-regio: Oost-Vlaanderen – Vlaamse Ardennen
- ▶ loofbos – naaldbos – akkers – grasland
- ▶ afstand: 4,3 of 7,7 km
- ▶ geschatte duur: 1,5 of 2,5 uur
- ▶ niet toegankelijk voor kinderwagens en rolstoelgebruikers
- ▶ honden aan de leiband zijn toegelaten
- ▶ stevig schoeisel is aangewezen
- ▶ bereikbaarheid met openbaar vervoer:
Vanaf het NMBS-station van Geraardsbergen kan de belbus je aan 'De Helix' afzetten. Info en afspraken voor de belbus: 09-210 94 94.
- ▶ locatie nabijgelegen parking: De Helix, zie www.dehelix.be
- ▶ geen speelbos/-zone aanwezig
- ▶ Deze wandeling en een wandelkaart hebben we digitaal beschikbaar gemaakt via RouteYou.com (terug te vinden via 'Zoek een Route', 'Meer opties', Groep: Vereniging voor Bos in Vlaanderen.)